

Federale Raad voor Duurzame Ontwikkeling (FRDO)

Advies over een ontwerp-KB tot aanvulling van het KB van 4 maart 2005 betreffende de benamingen en de kenmerken van de biobrandstoffen en andere hernieuwbare brandstoffen voor motorvoertuigen en voor niet voor de weg bestemde mobiele machines

- gevraagd door de minister van leefmilieu, mijnheer Bruno Tobback, in een brief ontvangen op 13 juni 2006
- voorbereid door de werkgroep *productnormen* en de werkgroep *energie en klimaat*
- goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de FRDO via schriftelijke procedure op 13 juli 2006 (zie bijlage 1)
- de oorspronkelijke taal van dit advies is het Nederlands

1. Situering

- [1] Het advies werd gevraagd binnen een termijn van 1 maand, zijnde tegen 13 juli 2006. Het ter advies voorgelegde ontwerp-KB vult het KB van 4 maart 2005 betreffende de benamingen en de kenmerken van de biobrandstoffen en andere hernieuwbare brandstoffen voor motorvoertuigen en voor niet voor de weg bestemde mobiele machines aan met een aantal bepalingen.

2. Het ontwerp-KB dat ter advies voorligt

- [2] Het ontwerp-KB stelt de procedure in voor producenten van pure plantaardige olie om toelating te krijgen om deze op de markt te brengen of in verbruik te stellen als motorbrandstof. Aangezien er (nog) geen Europese norm (EN-norm) bestaat voor pure plantaardige olie, stelt het ontwerp-KB de mogelijkheid in dat de ministers van Energie en van Leefmilieu beslissen tot het ontwikkelen van een Belgische norm (NBN-norm). Het ontwerp stelt een procedure in om een afwijking te bekomen van een EN of NBN-norm of om toelating te bekomen voor het op de markt brengen of in verbruik stellen van een biobrandstof waarvoor geen of nog geen EN- of NBN-norm bestaat.

- [3] Het ontwerp-KB bepaalt een procedure voor afwijking in twee afzonderlijke gevallen:

1. een beperkt aantal welbepaalde partijen verhandelt of verbruikt niet-genormeerde biobrandstoffen in het kader van een specifiek project ("*captive fleet*");
2. koolzaadolie wordt verkocht aan de eindgebruiker.

"Captive fleet"

- [4] De procedure in het geval van een specifiek project tussen welbepaalde partijen houdt in dat de bevoegde overheden, namelijk de algemene directie energie en het directoraat-generaal leefmilieu, over deze afwijking beslissen. Het ontwerp-KB voorziet in volgende voorschriften:

a. De beslissing geldt enkel voor de betrokken partijen. De biobrandstof mag niet in openbare benzinstations of aan een andere eindgebruiker dan vermeld in de aanvraag worden aangeboden.

b. De beslissing tot afwijking geldt voor 3 jaar en kan telkens met drie jaar worden verlengd. Ze kan worden opgeheven wanneer de voorwaarden van de toelating niet worden nageleefd.

c. De aanvragers sturen een specifiek formulier aangetekend op. Daarin geven zij een nauwkeurige omschrijving van de biobrandstof en zijn technische specificaties, een omschrijving van het project en de betrokken partijen, en de looptijd van het project.

d. De Algemene Directie Energie beoordeelt de aanvraag op de technische kenmerken van de biobrandstoffen de wijze van verhandeling ervan, het Directoraat-generaal Leefmilieu beoordeelt de leefmilieu-aspecten. Beide overheden moeten hun akkoord geven om de aanvraag gunstig te beoordelen. De gemotiveerde beslissing wordt aangetekend medegedeeld binnen een termijn van drie maanden na de aanvraag.

[5] Deze modaliteiten zijn eveneens van toepassing op

- koolzaadolie met GN-code¹ 1514 geproduceerd als motorbrandstof;

- motorbrandstoffen met een hoger gehalte aan biobrandstof dan toegelaten door de Europese Norm EN 590 voor diesel en de Europese norm EN 228 voor benzine;

op voorwaarde dat zij bestemd zijn voor de gewestelijke maatschappijen voor openbaar vervoer.

Koolzaadolie verkocht aan de eindgebruiker

[6] De procedure tot afwijking om koolzaadolie met GN-code 1514 in verbruik te stellen, houdt in dat zij die deze brandstof in verbruik wensen te stellen enerzijds een beslissing tot afwijking hebben verkregen en anderzijds het kwaliteitcertificaat voor koolzaadolie als motorbrandstof ondertekenen.

[7] De beslissing tot afwijking bepaalt de kwaliteitseisen waaraan de motorbrandstof moet voldoen, en eventueel andere voorwaarden of beperkingen voor het in verbruik stellen. De aanvraag tot afwijking gebeurt aan de hand van een specifiek formulier, te vinden op de webstek van de bevoegde diensten, dat aangetekend moet worden verzonden. De hierboven vermelde voorschriften b. en d. (zie par. [4]) van de procedure tot afwijking voor de “*captive fleet*” zijn ook in deze procedure van toepassing.

[8] Via een kwaliteitcertificaat engageren de aanbieders van pure koolzaadolie zich op het vlak van:

- de kwaliteit van de aangeboden koolzaadolie;

- de controle van de kwaliteit van de aangeboden koolzaadolie;

- de wijze van aanbidding en

- de informatie aan de eindgebruiker.

Een technische bijlage bij het kwaliteitcertificaat, bepaald door de bevoegde ministers, licht deze engagementen toe.

¹ GN is een goederencode en staat voor “gecombineerde nomenclatuur”. De gecombineerde nomenclatuur is de tarief- en statistiek nomenclatuur van de douane-unie.

- [9] De controle van de kwaliteit moet gebeuren door het Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten (Fapetro).

3. Bestaande regelgeving

Het KB van 4 maart 2005

- [10] Het KB van 4 maart 2005 betreffende de benamingen en de kenmerken van de biobrandstoffen en andere hernieuwbare brandstoffen voor motorvoertuigen en voor niet voor de weg bestemde mobiele machines legt de penetratie van biobrandstoffen op de Belgische markt vast. Op 31 december 2005 moet het aandeel biobrandstoffen en andere hernieuwbare brandstoffen 2% bedragen, berekend op basis van de energie-inhoud van de totale hoeveelheid benzine en diesel. Dit percentage wordt jaarlijks en lineair vermeerderd met 0,75%, tot het 5,75% bereikt in 2010.
- [11] Volgens dit KB kunnen biobrandstoffen en andere hernieuwbare brandstoffen op de markt worden gebracht op voorwaarde dat ze voldoen aan de Europese normen vastgesteld door CEN (Comité Européen de Normalisation).

Het KB van 10 maart 2006

- [12] Het KB van 10 maart 2006 betreffende koolzaadolie gebruikt als motorbrandstof voorziet de fiscale vrijstelling van accijnzen van zuiver koud geperste koolzaadolie als motorbrandstof.

4. Algemene inhoudelijke opmerkingen van de FRDO op het ontwerp-KB

Impact

- [13] De raad onderschrijft de doelstelling van het ontwerp-KB om pure plantenolie op de Belgische markt te brengen. Dit ligt in de lijn van het Europese beleid dat opteert om zowel minder afhankelijk te worden van petroleum als om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen, en in het bijzonder om de Kyoto-doelstellingen te helpen behalen. De federale overheid zou hieraan de gepaste aandacht moeten geven in haar communicatie met het brede publiek.
- [14] De raad vindt meer in het bijzonder de ontwikkeling van pure koolzaadolie een interessante ontwikkeling op het vlak van duurzame ontwikkeling:
- Het biedt economische opportuniteiten voor de landbouwers, die voor de andere hernieuwbare brandstoffen minder voor de hand liggen. De landbouwers kunnen het productieproces in eigen beheer houden, ze kunnen namelijk via coöperatieven de koolzaadolie zelf persen. Bovendien kan de perskoek gevaloriseerd worden als veevoeder.
 - Op sociaal vlak kan de teelt van koolzaad voor nieuwe werkgelegenheid zorgen in de landbouwsector.
 - Op het vlak van het leefmilieu levert koolzaadolie, zoals andere biobrandstoffen, CO₂-reducties op wanneer ze wordt gebruikt ter vervanging van fossiele brandstoffen². Koolzaadolie levert gelijkaardige reducties als FAME³ (biodiesel), maar hogere reducties dan ethanol. Het is wenselijk om ook de andere impact op het leefmilieu in aanmerking te nemen als gevolg van de

² De gewassen stoten CO₂ uit bij de verbranding maar nemen tijdens hun groei ook CO₂ op. Om het reductiepotentieel van broeikasgassen correct in te schatten, moet de hele levenscyclus in acht worden genomen. Verschillende verrichtingen veroorzaken rechtstreeks of onrechtstreeks broeikasgasemmissies (zoals het transport, het maaien, de transformatie van de biomassa, meststofgebruik e.d.)

³ FAME (*Fatty Acid Methyl Esthers*): methylesters van vetzuren die dienen voor brandstoffen voor wegvoertuigen met dieselmotoren.

productie van biobrandstoffen zoals de consumptie van niet-organische materie, waterverbruik, verzuring, eutrofiëring van het water e.d.

- Op het vlak van de gezondheid stoot koolzaadolie minder kankerverwekkende deeltjes uit als fossiele brandstoffen.⁴

- [15] Bij het grondgebruik zou een evenwicht moeten worden gevonden tussen biodiversiteit, voedselproductie en productie van energiegewassen.
- [16] De raad vindt het noodzakelijk dat voor het aanbieden van pure koolzaadolie aan de eindgebruiker een kwaliteitscontrole wordt opgelegd. Reeds enkele initiatieven in België bieden aan de consumenten pure koolzaadolie aan en een beperkt aantal consumenten heeft zijn dieselmotor reeds aangepast. Volgens de raad is het bijgevolg nuttig dat een kwaliteitscontrole kan worden opgestart.

Kwaliteitsvereisten en kwaliteitsnorm

- [17] De raad vindt het belangrijk dat België bij de Europese Commissie aandringt om een Europese kwaliteitsnorm te ontwikkelen.
- [18] De huidige kwaliteitsvereisten in de technische bijlage zijn gebaseerd op een Duitse prenorm, een norm die in Duitsland nog niet is goedgekeurd. Tests gebaseerd op die norm (RK-standard van Weihenstephan) in Duitsland hebben vastgesteld dat slechts in 27 % van de gevallen de motor storingsvrij werkte of geen schade ondervond; 31,5% ondervond geringe schade en 46,5% ondervond zware tot zeer zware schade⁵. Omdat in Duitsland geen overkoepelend controlesysteem bestaat, zijn kwaliteitsfouten mogelijk. Uit de studie blijkt ook het belang van de kwaliteit (leeftijd, slecht of goed onderhoud van de motor voor de tests) van de motor. De tractoren werden door verschillende ombouwers met hun eigen systemen aangepast en de verschillende merken scoorden meer of minder goed in de test. Een van de firma's die het beste uit de testen kwam, werkt met een tractorenconstructeur samen om een PPO-tractor (waarschijnlijk in 2007) op de markt te kunnen brengen. Ondertussen geldt in Duitsland een andere norm voor koolzaadolie (DIN 51605), waarin ook calcium en magnesium zijn opgenomen. Voor een optimale situatie in België zullen van belang zijn: de kwaliteit van de olie, een doeltreffend kwaliteitscontrolesysteem en afdoende afstemming op elkaar van olie en motor.
- [19] De raad vraagt bovendien dat het Belgische Instituut voor Normalisatie zou beginnen met het ontwikkelen van een kwaliteitsnorm voor pure plantaardige koolzaadolie. Febiac⁶, PPO vzw en het Normalisatiecomité voor de Petroleumsector (CNSP), zouden eveneens moeten worden betrokken in de procedure om een dergelijke norm te definiëren.
- [20] Daarnaast vindt de raad het primordiaal dat de overheid de situatie nauwkeurig en gestadig opvolgt. Het kwaliteitscertificaat vraagt dat de aanbieders problemen signaleren aan de bevoegde overheden indien deze zich zouden voordoen. Deze informatie zou actief moeten worden opgevolgd, net als de verdere ontwikkeling van de Duitse pre-norm, de ervaring

⁴ Zie Folder "Koolzaadolie... een natuurproduct voor aangepaste dieselwagens", (FOD Volksgezondheid, DG Leefmilieu en de FOD Economie, Algemene Directie Energie) die ter beschikking zal worden gesteld op de verdeelpunten van koolzaadolie voor de consumenten. (te vinden op https://portal.health.fgov.be/pls/portal/docs/PAGE/INTERNET_PG/HOMEPAGE_MENU/MILIEU1_MENU/DUU_RZAMEPRODUCTIEENCONSUMPTIE1_MENU/PRODUCTEN9_MENU/BIOCARBURANTS9_MENU/BIOCARBURANTS9_DOCS/FOLDER%20KOOLZAADOLIE.PDF)

⁵ Studie "Rapsöl als Kraftstoff?! Stand des "100-Traktoren-Programms" des BMVEL", uitgegeven door de Union zur Förderung van Oel- und proteinpflanzen, Berlin, november 2004 (www.ufop.be).

⁶ FEBIAC is de Belgische automobiel- en tweewielerfederatie en vertegenwoordigt de constructeurs en invoerders van de vervoermiddelen op de weg (personenwagens, bedrijfsvoertuigen, gemotoriseerde tweewielers, fietsen) en hun toeleveranciers in België.

opgedaan in de projecten van “*captive fleet*” die pure koolzaadolie zouden gebruiken, en de ervaring van particulieren en particuliere initiatieven.

Informatie

- [21] De raad meent dat het de bedoeling van de reglementering moet zijn dat de consument vertrouwen kan hebben in de producten die hij op de markt kan vinden, ook al betreft het een niche-markt. Aangezien de kwaliteitsnorm opgenomen in de technische bijlage geen volledige garantie geeft dat de aangeboden pure plantaardige koolzaadolie geen problemen kan geven voor de aangepaste dieselmotor, vindt de raad het zeer belangrijk dat volgend aandachtspunt worden opgevolgd.
- [22] Een correcte informatie van de consument over de eigenschappen van deze brandstoffen en de omstandigheden waarin zij kunnen aangewend worden is essentieel. Zo moet het kwaliteitscertificaat voor koolzaadolie als motorbrandstof duidelijk vermelden aan welke technische vereisten de motor moet voldoen om deze brandstof te kunnen gebruiken. Daarnaast vindt de raad het belangrijk dat de consument wordt geïnformeerd dat het op zijn eigen risico is indien de pure plantaardige koolzaadolie schade toebrengt aan de omgebouwde motor. Dit wordt gegarandeerd door de folder die de consument zal vinden bij de aanbieder die de toestemming heeft gekregen om pure plantaardige koolzaadolie op de markt te brengen. Daarin staat vermeld dat de garantie vanwege de voertuigconstructeurs niet geldt wanneer koolzaadolie gebruikt wordt als motorbrandstof. Eveneens is er de vermelding op de pomp: “Waarschuwing: Het gebruik van deze brandstof in niet aangepaste dieselmotoren of in benzinemotoren kan ernstige schade veroorzaken”. Eens de technische norm volledig op punt staat, zou de consument echter zo snel mogelijk een auto moeten kunnen kopen, of laten ombouwen, die op 100% pure plantenolie kan rijden, en tegelijk een garantie krijgt.

Toekomstige ontwikkelingen

- [23] De raad benadrukt het belang van een groter marktaandeel van auto's die meerdere brandstoffen aankunnen, voor het verder ontwikkelen van het marktaandeel van biobrandstoffen. Aangezien er reeds motoren bestaan die op verschillende brandstoffen kunnen draaien⁷, vindt de raad het aangewezen dat Europa de voorwaarden creëert om de markt voor voertuigen met deze motoren te helpen ontwikkelen.

Financiering van de controle

- [24] Het Fonds voor de Analyse van Aardolieproducten is een budgettair fonds, waaraan de olieproducenten bijdragen (0,25€/m³).
- [25] Sommige leden van de raad⁸ menen dat de kosten voor de kwaliteitscontrole van pure plantaardige olie ten laste van Fapetro, gedekt moeten worden door de sector zelf die de plantaardige olie produceert. Elke sector moet zijn eigen controle financieren (geen “gekruste” subsidies). Voor de pure plantaardige olie zou een “inhouding voor controle”⁹ op de olie kunnen worden geheven (x €/liter, zoals ook bij de petroleumbrandstoffen), zonder afbreuk te doen aan de geest van het KB van 10 maart 2006. Deze leden merken op dat de accijnzen, energiebijdrage, controlebijdrage, enz. voor diesel en benzine respectievelijk 55 % en 100 % bedragen van de productprijs zonder BTW.

⁷ Als voorbeeld wordt er verwezen naar een motor die met dieselolie, biodiesel en PPO kan draaien.

⁸ C. Ven (voor- en ondervoorzitters), A. Nachtergaele, I. Chaput, G. Vancronenburg (vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties), F. Schoonacker (vertegenwoordiger van de energieproducenten)

Onthouden zich: T. Rombouts (voor- en ondervoorzitters); R. Ceulemans, D. Lesage, E. Zaccà (vertegenwoordigers van de wetenschappelijke wereld).

⁹ Verschillende soorten heffingen zijn mogelijk.

- [26] Andere leden van de raad¹⁰ zijn van oordeel dat uitgeklaard moet worden hoe de kosten voor deze controles zullen worden gedekt, op basis van de huidige kosten voor controle en de meerkosten voor de controle van de koolzaadolie. Deze leden menen dat de kosten toewijzen aan de koolzaadolieproducteurs niet in lijn ligt met de geest van het KB van 10 maart 2006 (zie par. [12]). Het dragen van de kosten voor de analyse door de koolzaadsector zou bovendien nog meer wegen op de rentabiliteit in deze sector. Tenslotte wijzen deze leden op de onvolledige internalisering van de externe kosten van fossiele brandstoffen.

Procedure

- [27] De termijn waarbinnen de bevoegde directies de beslissing van afwijking of van weigering van afwijking moeten meedelen aan de aanvragers bedraagt 3 maanden. Deze termijn is voor de landbouwers té lang, zij moeten bovendien ook nog een aanvraag richten tot de FOD Financiën. De raad vraagt daarom of deze termijn kan worden ingekort.

5. Redactionele opmerkingen op het ontwerp-KB

- [28] De redactie van het ontwerp-K.B. is op een aantal punten voor verbetering vatbaar:

- artikel 2: in het 1° moet "Het eerste lid" vervangen worden door "De eerste paragraaf"; in het 2° moet "Het tweede lid" vervangen worden door "De tweede paragraaf";
- in het 3° (nieuwe § 3, tweede lid) moet "mogelijk" vervangen worden door "kunnen"; in het nieuwe derde lid van § 3 wordt het begrip "ingetrokken" best vervangen door "opgeheven", nu een dergelijke beslissing enkel geldt voor de toekomst en niet het verleden; in het nieuwe achtste lid van § 3 is het woord "hierbij" overbodig (hetzelfde geldt voor § 4);
- de tweede verwijzing naar de "Programmawet van 11 juli 2005" (in het Frans 25 juli 2005) in het eerste lid van de nieuwe § 4 is onjuist;
- de uitdrukking "De Ministers van de bevoegde overheden" is een eigenaardige uitdrukking; het lijkt aangewezen dit te vervangen door de "Ministers bevoegd voor Economie en Leefmilieu";
- op de derde laatste regel moet het woord "is" vervangen worden door "zijn";
- in gans de tekst moet het begrip "CEN-norm", vervangen worden door het begrip "EN-norm".

6. Opmerkingen op de technische bijlage

- [29] De raad merkt op dat als Fapetro de kwaliteit van de olie controleert¹¹, dit niet garandeert dat de omgebouwde motoren geen schade kunnen oplopen. De resultaten uit de test in Duitsland (zie paragraaf 16) wijzen duidelijk op een risico.

¹⁰ A. Panneels, J.-Y. Saliez (voor- en ondervoorzitters); T. Snoy, J. Turf (vertegenwoordigers van de milieu-organisaties); B. Bode, B. Gloire, (vertegenwoordigers van ontwikkelingsorganisaties); Christian Rousseau (vertegenwoordiger van de consumentenorganisaties); J. Decrop, F. Maes, M. Michel, D. Van Daele (vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties), M.-L. Semaille (vertegenwoordigster van de werkgevers-organisaties); J.-P. van Ypersele en L. Helsen (vertegenwoordigers van de wetenschappelijke wereld).

Onthouden zich: T. Rombouts (voor- en ondervoorzitters); R. Ceulemans, D. Lesage, E. Zaccà (vertegenwoordigers van de wetenschappelijke wereld).

¹¹ Uit de technische bijlage, p.3: "Waarom wordt de kwaliteit van de olie gecontroleerd door FAPETRO?"

De controles door FAPETRO zullen toelaten te garanderen:

- Dat het aangeboden product weldegelijk beantwoordt aan de technische specificaties zoals omschreven in de onderstaande tabel en geen schade toebrengen aan de aangepaste voertuigen.
- Dat het aangeboden product inderdaad van exclusief plantaardige oorsprong is.

- [30] De technische bijlage beschrijft onder punt 2.d. hoe de monsters worden geanalyseerd en hoe inbreuken op kwaliteitsvereisten worden behandeld¹². De raad meent dat de afwijkingen veelal het gevolg zullen zijn van technische problemen en niet van poging tot fiscale fraude. Er moet daarom worden vermeden om in deze gevallen een pro-justitia op te stellen en een gerechtelijke procedure op te starten. De raad vraagt daarom dat de redactie van paragraaf beter wordt afgestemd op deze van 2.b., die stelt dat bij het toezicht van de kwaliteit ervan wordt uitgegaan dat een afwijking van de kwaliteit te wijten is aan een technisch gebrek of een menselijke fout en niet doelbewust is begaan.
- [31] In de Franstalige versie van punt 2.d. is er sprake van “malus”¹³, De raad vraagt zich af wat er hier precies mee wordt bedoeld aangezien de technische bijlage er geen definitie aan geeft. Zijn er dan ook boni? In de Nederlandstalige tekst is er evenwel geen sprake van een malus-systeem. Wellicht is het raadzaam de Franse tekst af te stemmen op de Nederlandse.
- [32] De raad meent het nuttig een termijn vast te stellen waarbinnen de verantwoordelijke van het distributiepunt op de hoogte wordt gebracht van het analyseverslag dat een inbreuk vaststelt.

-
- Dat het niet gaat om een product afgeleid van afvalstoffen.”

¹² De verantwoordelijke van het distributiepunt die op de hoogte wordt gebracht dat de analyse in een erkend laboratorium en een tegenanalyse aan het licht hebben gebracht dat er afwijkingen zijn ten opzichte van de specificaties, krijgt 24 uren tijd om het product in overeenstemming te brengen met de specificaties of om het uit de handel te nemen. Bij een eerste vaststelling van niet-conformiteit met de kwaliteitsvereisten zal een proces verbaal van waarschuwing, conform artikel 101 van de wet van 14 juli 1991 houdende de handelspraktijken opgesteld worden. Bij herhaalde vaststelling van niet-conformiteit zal een pro-justitia worden opgesteld en de gerechtelijke procedure worden ingeleid.

¹³ “Si le point de distribution n’a pas de points de malus jusqu’au contrôle actuel, l’Administration de l’Inspection économique rédige un procès-verbal d’avertissement, conformément à l’article 101 de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce. Si l’infraction a déjà été constatée au cours d’un contrôle précédent et si le point de distribution a toujours des points de malus, l’Administration de l’Inspection économique rédige un pro-justitia et introduit une procédure judiciaire. “

Bijlage 1. Stemgerechtigde leden van de algemene vergadering die deelnamen aan de stemming over dit advies

- De 4 voor- en ondervoorzitters:
T. Rombouts, A. Panneels, J.-Y. Saliez, C. Ven.
- 2 van de 6 vertegenwoordigers van de NGO's voor milieubescherming:
T. Snoy (Inter-Environnement Wallonie), J. Turf (Bond Beter Leefmilieu).
- 2 van de 6 vertegenwoordigers van de NGO's voor ontwikkelingssamenwerking:
B. Bode (Broederlijk Delen), B. Gloire (Oxfam-Solidarité)
- 1 van de 2 vertegenwoordiger van de NGO's die de belangen van verbruikers verdedigen:
Christian Rousseau (Test-Achats)
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties:
J. Decrop (Confédération des Syndicats Chrétiens de Belgique), F. Maes (Algemeen Belgisch Vakverbond), M. Michel (le Syndicat Libéral, CGSLB), D. Van Daele (Fédération Générale du Travail de Belgique)
- 4 van de 6 vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties:
A. Nachtergaele (Federatie Voedingsindustrie), G. Vancronenburg (Verbond der Belgische Ondernemingen), I. Chaput (Fédération des Industries Chimiques de Belgique), M.-L. Semaille (Fédération wallonne de l'agriculture)
- 1 van de 2 vertegenwoordiger van de energieproducenten:
F. Schoonacker (Samenwerkende Vennootschap voor Productie van Elektriciteit-SPE).
- 5 van de 6 vertegenwoordigers van de wetenschappelijke milieus:
R. Ceulemans (Universiteit Antwerpen), L. Helsen (Katholieke Universiteit Leuven), D. Lesage (Universiteit Gent), J.-P. van Ypersele de Strihou (Université Catholique de Louvain), E. Zaccai (Université Libre de Bruxelles)

Totaal: 23 van de 38 stemgerechtigde leden

Opmerking: de namen van de personen die nog niet benoemd zijn als lid van de raad, staan cursief vermeld

2.2. Vergaderingen ter voorbereiding van dit advies

De werkgroep productnormen en de werkgroep energie en klimaat vergaderden op 17 juni om het ontwerpadvies voor te bereiden.

2.3. Personen die meewerkten aan de voorbereiding van dit advies

Stemgerechtigde leden en hun vertegenwoordigers

Prof. Luc LAVRYSEN (voorzitter van de werkgroep Productnormen - UGent)
M. Mikaël ANGÉ (Inter-Environnement Wallonie)
De heer Bram CLAEYS (Bond Beter Leefmilieu)
M. Bernard DECOCK (Fédération wallonne de l'agriculture)
M. Jehan DECROP (Confédération des Syndicats Chrétiens de Belgique)
De heer Luk DEURINCK (Belgische Petroleumfederatie)
M. Olivier GERARD (Fédération wallonne de l'agriculture)
De heer Jacques VANDENBERGH (Belgische Petroleumfederatie)
M. Olivier VAN DER MAREN (Fédération des Entreprises de Belgique)

Wetenschappelijke raadgevers en uitgenodigde experts

Mevr. Elizabeth ELLEGAARD (adviseur Leefmilieu beleidscel Tobback)

Secretariaat

J. De Smedt

S. Hugelier